

Θ Ε Ω Ρ Ι Α Ι

Χ Ρ Ι Σ Τ Ι Α Ν Ι Κ Α Ι

Κ Α Ι

ΨΥΧΩΦΕΛΕΙΣ ΝΟΥΘΕΣΙΑΙ,

Συντεθεισαι εις γλωσσων πεζην και εκδοθεισαι το τρίτον ήδη δια πάντα Χριστιανόν, οστις επιθυμει να γνωρίση την Ευαγγελικην αλήθειαν.

[υπό Μεθοδίου Ανδραμίνου]

Ύμνος Δ'

Εν Αθηναις

ΕΚ ΤΗΣ ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΑΣ ΠΕΤΡΟΥ ΜΑΝΤΖΑΡΑΚΗ
ΟΔΟΥ ΝΤΕΚΑ

1837.

Καὶ σὺ υἱὲ ἀνθρώπου, σκοπὸν δεῖδωνά σε τῶν οἰκῶν Ἰ-
σραήλ· καὶ ἀκούσῃ ἐκ τοῦ στόματός σου λόγον εἰς τὴν ἐπίπλυν-
σιν με τῶν ἁμαρτωλῶν θανάτῳ θανάτωθῆσῃ· καὶ μὴ λαλήσῃς
τοῦ φυλάξασθαι τὸν ἀσεβῆ ἀπὸ τῆς ὁδοῦ αὐτοῦ. Ἀποθα-
νεῖται, τὸ δὲ αἷμα αὐτοῦ ἐκ τῆς χειρὸς σου ζητήσῃ·
(Ἰεζεκιήλ Κεφ. Δς'. 7. 38.)

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΤΟΜΕΑΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΕΡΕΥΝΩΝ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ ΚΑΙ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΑΝ. ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΚΩΣΤΑΣ ΤΣΙΤΣΙΡΗΣ

Θ Ε Ω Ρ Ι Α Ι

ΧΡΕΣΤΙΑΝΙΚΑΙ,

καὶ ψυχωφιλεῖς νοουσιᾶς ἐκάστης Χριστιανῶ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

Περὶ Πίστεως.

Εἶναι ὁ Χριστιανὸς εἰς τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ πεφυτευμένος ἡσάν ἓνα δένδρον ἀγλαόκαρπον καὶ ἐκλεκτόν· καὶ τῶσόν εὐγενέσιτον πάντων, ὥστε δὲν ἔχει τὰς ρίζας του κάτω εἰς τὴν γῆν, ὡσάν τὰ ἄλλα γῆινα δένδρη, ἀλλ' εἰς τὸν οὐρανόν, ἀπὸ τὸν ὁποῖον καὶ τρέφεται πνευματικῶς. Ἐκείδι δὲ νὰ γίνῃ ὁ λόγος τοῦ παντοκράτορος, ἡ το αὐτοῦ οὐράννη ρίζα τοῦ Χριστιανοῦ δὲν εἶναι ἄλλη, παρὰ ἡ Πίστις ἐν τῇ ἧποῖαν ἔχει πρὸς τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, καθὼς καὶ ἡ θεόπνευστος Γραφή μας τὸ ἐπιτηνεύει, λέγουσα (Σορ. Σολ. ιε.) Τὸ εἰδέναί το κράτος σου, ρίζα ἀθανάσιας. Δὲν ἡμπορεῖ λοιπὸν νὰ ζήσῃ ὁ Χριστιανὸς χωρὶς τὴν Πίστιν τοῦ Χριστοῦ, καθὼς μηδὲ τὸ δένδρον χωρὶς τὴν ρίζαν.

2. Ἡ Πίστις εἰς πάντα Χριστιανὸν χρειάζεται, γὰρ ἔχει τρία περιστατικά. Πρῶτον γὰρ εἶναι στερεὰ, διὰ γὰρ κρατῆ ἀσάλευτον τὸν νοῦν, καὶ ὑποκείμενον εἰς τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, ὅστις εἶναι ἡ αὐτοαλήθεια. Δεύτερον γὰρ εἶναι σταθεῖα διὰ γὰρ τὸν τρέφει μὲ τὴν γνῶσιν τῶν Μυστηρίων, καὶ Τρίτον γὰρ εἶναι γόνιμος, διὰ γὰρ τὸν κλοπιζῆ μὲ τὴν εὐφορίαν τῶν ἀγαθῶν προόδων.

3. Ἡ Πίστις τοῦ Χριστιανοῦ πρέπει γὰρ εἶναι στερεὰ, διότι εἶναι ἡ ἀλήθεια τοῦ Θεοῦ, καὶ ὁ Χριστιανὸς χρειάζεται γὰρ τὴν κρατῆ ἀσάλευτον, ὅχι διότι ἐγεννήθη, καὶ ἀνετρέφη εἰς αὐτὴν τὴν Πίσιν, ἀλλὰ διότι ἀπὸ τὴν ἀπεκάλυψε, καὶ τὴν ἐπαρέωσεν εἰς τὴν Ἁγίαν Ἐκκλησίαν, καὶ διὰ τῆς Ἁγίας Ἐκκλησίας τὴν ἀπεκάλυψε καὶ εἰς ἡμᾶς.

Ἄν τύχη λοιπὸν καὶ σοῦ εἰπῆ κανέναν ἀσεβῆς ὅτι πῶς πιστεύεις ὅτι ὁ Χριστὸς εἶναι Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐσαρκώθη, καὶ ἀπέθανε διὰ τὴν σωτηρίαν τῶν ἀνθρώπων, καὶ ἀνστήθη, καὶ ἔχει γὰρ κρίνη τὸ γένος τῶν ἀνθρώπων; γὰρ ἔσον ἀπικριθῆς, ὅτι μοῦ τὸ εἶπεν ἡ Ἁγία μου Ἐκκλησία, καὶ τῆς Ἁγίας μου Ἐκκλησίας τὸ εἶπεν ὁ Θεὸς διὰ τῆς Ἁγίας Ἐκκλησίας, καὶ διὰ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ὅστις εἶναι ὁ Υἱὸς κατὰ λόγον του. Καὶ οὕτως εἶναι ἡ ἀλήθεια. Ὁ Χριστὸς κατὰ μετὰ τοῦτον ὁ Παράκλητος, τὸ Πνεῦμα τῆς ἀληθείας ἀπεκάλυψε τὰ μυστήρια τῆς Πίστεώς μας εἰς τοὺς ἀγίους Ἀποστόλους, οἱ Ἀπόστολοι τὰ ἐπαρέωσαν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, καὶ ἡ Ἐκκλησία εἰς ἡμᾶς. Ἀδύνατον εἶναι λοιπὸν γὰρ ἀσθεῖς κανεῖς τὴν ὁδὸν, ὅταν ἔχη ὁδηγὸν αὐτὴν τὴν ἀλήθειαν, ἡ ὁποία δὲν ἴμπορεῖ ποτὲ μήτε γὰρ γελασθῆ, μήτε γὰρ γελάσῃ τινά.

Εἰ δὲ πάλιν σὲ ἐρωτήσῃ. Καὶ πῶς βεβαιόγεις ὅτι ἡ Πίστις σου ἔχει τοὺς χαρακτῆρας τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ. Λόγος, εἶναι ἀπὸ τὸν Θεόν; Ἀποκρίθῃ, ὅτι ἡ Πίστις μου

καὶ τὰ ὁποῖα προέρχονται ἀπὸ τὸν ὄντως ὄντα Θεόν. Πρῶτον διότι ἀποστρέφεται πᾶν εἶδος κακίας, καὶ ἐπιθυμεῖ πᾶν εἶδος ἀρετῆς. Δεύτερον διότι πάντα μένει στερεὰ κατ' ἀμετάτρεπτος, μὲ ὅλους τοὺς διωγμοὺς τοὺς ὁποῖους λαβεῖ. Τρίτον ὅτι ἐξοπλῶθη εἰς ὅλον τὸν κόσμον, ὄχι ἀπὸ σοφοῦς, ἢ δυνατοῦς, ἀλλ' ἀπὸ δωδεκα ἀγραμμάτων, ἀνθρώπων ἐπιλοῦς, καὶ ἀδυνάτους χωρὶς ἐπιστήμην, πτωχοτάτους, καὶ ψαρκάδες. Οἱ ὅποιοι ἀφ' ἑαυτῶν δὲν ἤμποροῦσαν νὰ κάμουν τίποτα, ἀν δὲν εἶχον δύναμιν θεϊκὴν. Τέταρτον τὴν ἐπολέμησαν τόσαι καὶ τόσαι αἰρέσεις, καὶ πάντα ἐστάθη ἀνεναντιοῦσα. Πέμπτον τόσαι προφητεῖαι τὴν ἐπεσκέψαν. Ἑκτον τὰ θαύματα τὰ ὁποῖα ἔγιναν, καὶ γίνονται πάντα εἰς αὐτήν. Ἑβδομον ἡ ἐξουσία τὴν ὁποῖαν ἔχει κατὰ δαίμονων. Ὀγδον, τόσαι ἀναρίθμητοι Μάρτυρες αἰτινες ἔχυσαν τὸ αἷμά των δι' αὐτήν. Ὡς καὶ οἱ ἴδιοι ἐχθροί μας καὶ δαίμονες καὶ στανικῶς τῶν τὴν ὠμολόγησαν (Μαρκ. 8' καὶ 9'). Τὸ λοιπὸν ἡ ἀσίνητος, ἡ πολλὰ σκληροπράχηνος εἶναι ἐκεῖνος ὁ ἄνθρωπος, ὅστις δὲν κείβεται, ἀλλ' ἀμφιβάλλει εἰς τὴν Πίστιν τοῦ Χριστοῦ, τοῦ ὁποῖου τὰ μαρτύρια ἐπισώθησαν σφόδρα κατὰ τὸν Προφήτην. Χειρότερος δὲ καὶ ἀσυνετώτερος εἶναι ὅστις πιστεύει τούτην τὴν ἀσπλάτην Πίστιν, καὶ πολιτεύεται ὡς ἐθνικός.

4. Ἡ Πίστις τοῦ Χριστιανοῦ δὲν πρέπει νὰ εἶναι κατ' ἐπιφάνειαν, ἢ γουν ἐξωτερικὴ, ἀλλὰ νὰ ἔχη βάθος, δηλαδή νὰ γνωρίζῃ τί πιστεύει. Ὁ Θεὸς θέλει ἐκεῖνους οἵτινες τὸν δουλεύουσι νὰ εἶναι γνωστικοί, καθὼς λέγει ὁ Παρομιαστής. Δεκτὸς βασιλεῖ ὑπηρέτης νόημων (Παρ. 18'). Ὅμως δὲν θέλει νὰ τοῦ ζητοῦσι τὴν ἀφορμὴν εἰς πᾶν πρᾶγμα, καὶ εἰς πάντα λόγον. Ὡς καὶ οἱ Βασιλεῖς τοῦ κόσμου δὲν φανερόνουσι τὰ μυστήρια των εἰς τοὺς ὑπακόους των, ἀλλ'

λά μόνον τοὺς προσάπτουσι νὰ ὑποτάσσωνται εἰς τοὺς νό-
 μους τῶν, καὶ νὰ κάμνουν τὰ προστάγματα τῶν. Καὶ εἰάν
 καθείς Χριστιανὸς δὲν εἶναι χρεώστης νὰ ἤξεύρῃ καταλα-
 πτῶς ὅλα τὰ μυστήρια τῆς Πίστεώς μας· πρέπει ὅπως τὸ
 βλιγώτερον νὰ ἤξεύρῃ, ἕσα περιέχει τὸ σύμβολον τῆς Πί-
 στώς μας, τὸ ὁποῖον ἀναγινώσκει, ἤγουν τὸ, Πιστεύω. Ἀνά-
 μεσα εἰς τὰ ὁποῖα δύο μυστήρια εἶναι τέσον ἀναγκαῖα νὰ
 τὰ ἤξεύρῃ, καὶ νὰ τὰ πιστεύῃ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς, καὶ
 νὰ τὰ ὁμολογῇ καὶ μετὰ τὸ στόμα, ὥστε δὲν ἠμπορεῖ νὰ σω-
 θῆ χωρὶς αὐτά. Τὸ Πρῶτον εἶναι τὸ Μυστήριον τῆς Ἁγίας
 Τριάδος· δηλαδὴ νὰ ἤξεύρῃ πῶς εἶναι ἓνα, Θεὸς τρισυπό-
 στατος, Πατὴρ, Υἱὸς, καὶ Ἅγιον Πνεῦμα. Τὸ ἑξῆς εἶναι
 τὸ Μυστήριον τῆς ἐνσάρκου Οἰκονομίας· δηλαδὴ νὰ
 ἤξεύρῃ, ὅτι τὸ ἓνα πρόσωπον τῆς Ἁγίας Τριάδος, ὁ Υἱὸς
 καὶ Λόγος τοῦ Θεοῦ ἔγινεν ἄνθρωπος διὰ τοὺς ἀνθρώπους,
 καὶ ἀπέθανε διὰ τὴν σωτηρίαν τῶν. Καὶ ὅτι εἶναι ἀνα-
 γκασιότατα ταῦτα τὰ δύο μυστήρια νὰ τὰ ἤξεύρῃ καθείς
 Χριστιανός, ὁ ἴδιος Χριστὸς μας τὸ ἐφανερώσας, λέγων (Ἰωάν.
 17.) Ἀὕτη ἐστὶν ἡ αἰώνιος ζωὴ, ἵνα γινώσκωσίν σε τὸν μόνον
 ἀληθινὸν Θεόν, καὶ ὃν ἀπέστειλας Ἰησοῦν Χριστόν.
 Βλέπει καὶ πόσοι Χριστιανοὶ εἶναι ὄχι μοναχὰ κοσμικοὶ,
 ἀλλὰ καὶ Ἐκκλησιαστικοὶ, οἵτινες δὲν ἤξεύρουσι μήτε
 ἄλλα, μήτε αὐτά. Καὶ ἂν δὲν τὰ ἤξεύρουσι, πῶς ἠμπο-
 ροῦσι νὰ δουλεύουσι τὸν Θεὸν ἐκ καρδίας; πῶς νὰ τὴν εὐ-
 χαριστοῦσι, πῶς νὰ τὸν ἀγαπήσουν ἐξ ὅλης τῆς ψυ-
 χῆς, ἀνίσως καὶ δὲν καταλαμβάνουσι τὴν κλωσύνην καὶ
 εὐεργεσίαν τὴν ὁποίαν τοὺς ἔκαμε; Καὶ πῶς ὅλα τὰ ζῶα
 γνωρίζουσι τὸν Ποιητὴν τῶν, καὶ μόνος ὁ Χριστιανὸς νὰ
 εἶναι ἄγνωστος; Ἐγνώβοῦς τὸν κτησάμενον, καὶ ὄνος τὴν
 φάτνην τοῦ Κυρίου αὐτοῦ, Ἰσραὴλ δέ με οὐκ ἔγινω, καὶ ὁ

λαός μου οὐ συνῆκε (Ἦσαϊ. α').

5. Δὲν φθάνει ὁ Χριστιανὸς νὰ ἔχη Πίστιν ὀρθὴν καὶ θεωρητικὴν, νὰ ἡξεύρη τὰ ἄρθρα, καὶ τὰ μυστήρια τῆς Πίστεως· ἀλλ' εἶναι χρειὰ νὰ ἔχη καὶ ἔργα ἄξια κατὰ τὴν Πίστιν του. Ὁ Ἀπόστολος τὴν θελεῖ νὰ εἶναι ἐνεργητικὴ. (Γαλ. ε.) Πίστις δι' ἀγάπης ἐνεργουμένη. Διότι ἡ Πίστις χωρὶς ἔργα εἶναι νεκρὰ, καθὼς εἶναι τὸ νεκρὸν σῶμα χωρὶς ψυχὴν, καὶ ἐπίπλαστον, καθὼς λέγει ὁ Χρυσόστομος (Εἰς τὴν πρὸς Τιμόθ. γ'). Ὡσπερ σῶμα καλὸν καὶ εὐανθὲς ὅταν ἰσχύον μὴ ἔχη, ἀλλὰ τοῖς ἐζωγραφισμένοις ἢ προσεικῶς, οὕτω καὶ Πίστις ἄρθη χωρὶς ἔργων. Ἦγουν, καθὼς ἓνα σῶμα τὸ ὁποῖον ἐξωθεν φαίνεται εὐμορφον, ἀλλὰ ἐσωθεν εἶναι παντάπασι ἀδύνατον, καὶ ἀνενεργητον, καθὼς εἶναι ὅσα ζωγραφίζουσιν. οἱ γραφεῖς, οὕτως εἶναι καὶ ἡ Πίστις χωρὶς ἔργα θεάρεστα. Τὰ ἔργα τὰ ὁποῖα ἐμψυχόνουσι τὴν Πίστιν, εἶναι ὅσα μᾶς διδάσκει τὸ ἱερὸν Εὐαγγέλιον, καὶ ὅλη ἡ θεόπνευστος Γραφή.

6. Ἀκόμη καθεὶς Χριστιανὸς πρέπει νὰ ἡξεύρη, ὅτι χωρὶς τὴν χάριν ἣτις δίδεται διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, δὲν ἔμπορεῖ μήτε γνῶσιν μυστηρίων νὰ ἔχη, μήτε νὰ πράξῃ ἔργον ἄξιον τῆς αἰωνίου ζωῆς, μήτε ποτὲ σωτηρίαν νὰ λάβῃ· καθὼς λέγει ὁ Ἀπόστολος Πέτρος (Πράξ. ιε.). Διὰ τῆς χάριτος τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ πιστεύομεν σωθῆναι.

7. Δοκιμάσατε πρῶτον τὸν ἑαυτὸν σας, ἂν ἦσθε στερεοὶ εἰς τὴν Πίστιν τοῦ Χριστοῦ τὴν ὁποῖαν ὁμολογεῖτε, χωρὶς νὰ ἀμφιβάλλετε παντάπασι, καθὼς λέγει ὁ Ἀπόστολος (β' Κορ. ιδ'). Ἐαυτοὺς πειράζετε εἰ ἐστὲ ἐν τῇ Πίστει, ἑαυτοὺς δοκιμάζετε. Δεύτερον ἐξετάσατε τὸν ἑαυτὸν σας, ἂν πιστεύετε τὰ Μυστήρια μὲ τὴν πίστιν τοῦ Θεοῦ, καὶ ὄχι τοῦ Κόσμου· ἦγουν ἂν τὰ πιστεύετε, διότι ὁ Θεὸς τὰ ἐφάνει.

ρωσεν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, καὶ ἡ Ἐκκλησία εἰς ἡμᾶς. Τρίτον στοχασθῆτε, ἂν ἡ Πίστις εἶναι εὐκαρπος, δηλαδή, ἂν κάμνη καρπούς ἀξίους διὰ τὴν αἰώνιον ζωὴν (Θεσσ. 5'.) Καὶ ἀκόμη στοχασθῆτε ἂν ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ ἐνεργῆται εἰς ἑσᾶς τοὺς πιστούς. Μεγάλη ἐντροπὴ εἶναι. Ὁ γῆνὰ γυνᾶ τόσους καρπούς μὲ ἓνα ὀλίγον σπέρρον, καὶ ἡ ψυχὴ μας, ἣς διὰ σπέρρον ἔχει ὅλον τὸ πλήρωμα τοῦ Χριστοῦ (καὶ ἐκ τοῦ πληρώματος αὐτοῦ ἡμεῖς πάντες ἐλάβομεν) νὰ μείνῃ ἄκαρπος.

Εὐχαριστήσατε τὸν Θεόν, ὅτι σᾶς ἤξίωσε νὰ γένητε τέκνα τῆς ἀληθινῆς Ἐκκλησίας, καὶ σᾶς ἐρώτατε μὲ μίαν ἀλήθειαν, ἣς ποτὲ δὲν πλανᾶ. Εἶπατε καὶ τὸ, Πιστεύω, μὲ στοχασμὸν καὶ κατάνυξιν, ὡσὺν νὰ ἐκάμνετε μίαν ὁμολογίαν τῆς Πιστεῶς σας ἔμπροσθεν εἰς τὸν Θεόν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.

Διὰ ποῖον τέλος ἐπλάσθη ὁ ἄνθρωπος.

1. Μεγάλη καὶ θαυμαστὴ ἡ ἀγαθότης τοῦ Θεοῦ. Δὲν εὐχαριστήθη νὰ χαίρεται μόνος τὴν μακροτιότητά τω, ἀλλ' ἠθέλησε νὰ μᾶς φέρῃ καὶ ἡμᾶς ἀπὸ τὰ μῆδ' εἰς τὸ εἶναι, νὰ μᾶς κάμῃ κοινωνοὺς τῆς ἀνεκλαλήτου αὐτοῦ δόξης. καὶ τοῦτο ἐστὶν τὸ τέλος τοῦ ἀνθρώπου. Ἐκτίσθη ἀπὸ τὸν Θεόν, διὰ νὰ χαίρεται τὸν Θεόν. Καὶ τοῦτο εἶναι φανερόν νὰ τὸ καταλάβῃ καθεὶς. Διότι καθεὶς ἄνθρωπος φυσικὰ ἐπιθυμεῖ τὸ ἀγαθόν του, καὶ δὲν εὐχαριστεῖται ποτὲ, ἂν δὲν τὸ ἀπολαύσῃ. Εἰπέ μου λοιπὸν ἂν ὁ ἄνθρωπος ἦμπερ ᾗ νὰ εὐχαριστήθῃ ἐδῶ εἰς τὸν κόσμον, ἀποκτείν' ὅλα τὰ ἀγαθὰ τοῦ Κόσμου ἢ γὰρ βέβαια, ὄχι. Καὶ τὸ αἶτιον εἶναι

ὅτι ὁ ἄνθρωπος δὲν ἐκτίσθη διὰ τὰ φθαρτὰ ἀγαθὰ τοῦ κόσμου, ἀλλὰ διὰ τὸν Θεόν. Ὁ Θεὸς λοιπὸν, ὅστις ἐστάθη ἡ αἰτία τῆς πλάσεώς μας, ἡ αἰτία τῆς υπάρξεώς μας, αὐτὸς εἶναι καὶ τὸ τέλος τῆς ἐπιθυμίας μας. Ἄς μὴ παραπονοῦνται λοιπὸν οἱ ἄνθρωποι, διότι ἐδῶ τίς τὸν κόσμον δὲν εὐχαριστοῦνται, διότι ἡ εὐχαριστήσις τῶν εἶναι μόνος ὁ Θεός, καθὼς λέγει ὁ ψαλμωδὸς (Ψαλ. ις'). Χορτασθήσομαι ἐν τῷ ὄφθῆκαί μοι τὴν ἐσθίαν σου. Τὸ λοιπὸν ὁ Θεὸς μᾶς ἐπίτισε διὰ νὰ τὸν χαίρωμεθα, καὶ ἡμεῖς φυσικὰ γνωρίζομεν ὅτι ἐγίναμεν διὰ νὰ τὸν ἀπολαμβάνωμεν· καὶ ὅποιος δὲν στοχαζέται ὅτι ἐγινε διὰ τὸν Θεόν, χάνει τὴν μακαριότητά του, καὶ ζημιόνηται· καθὼς ὅστις σφαλίζει τὰ ὀμμάτια του διὰ νὰ μὴ ἰδῆ τὸ φῶς, σκοντάβει, καὶ χάνει τὴν στράταν, καὶ μοναχὸς του προξενεῖ τὴν ἀπώλειάν του.

2. Ὁ πρῶτος ἄνθρωπος ὁ Ἀδάμ διὰ τῆς πρκαρσίας μᾶς ἔκαμε δούλους τῆς ἁμαρτίας, καὶ ἐχάσαμεν τὴν μακαριότητα τοῦ Θεοῦ. Ὁ δεῦτερος ἄνθρωπος ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς, ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, μᾶς ἔκαμεν ἀδελφοὺς διὰ τοῦ βαπτίσματος, διὰ νὰ γίνωμεν υἱοὶ τοῦ Πατρὸς του, καὶ κληρονόμοι τῆς Βασιλείας του. Τὸ λοιπὸν εἴμεθα χρεῶσται νὰ δώσωμεν τὸν ἐκυτόν μας εἰς τὸν οὐράνιον μας Πατέρα, καὶ αὐτὸν νὰ πειτεῖωμεν, νὰ ἐλπίζωμεν, νὰ ἀγαπῶμεν, καὶ εἰς αὐτὸν νὰ ἀποβλέπωμεν, ὡσάν τὰ παιδία εἰς τὸν πατέρα των. Καὶ ἂν δὲν εὐχαριστηθῶμεν εἰς τὴν τιμὴν τὴν ὁποίαν μᾶς ἔκαμεν, νὰ τοῦ εἴμεθα παιδία του, καὶ νὰ τοῦ ὑπακούωμεν εἰς ὅ,τι μᾶς προστάζει, καὶ στανικῶς μᾶς θέλομεν εἶσθε δοῦλοί του, καὶ ὑπόδικοι τῆς θείας του δικαιοσύνης· καὶ θελεῖ μᾶς παιδεύσει αἰωνίως, ὡσάν ἀνυποτάκτους, καὶ ἀχαρίστους τῆς θείας του εὐεργεσίας. Εἶναι χρεῖα νὰ ζήσωμεν, ἢ ὡς υἱοὶ του καὶ κληρονόμοι

τῆς Βασιλείας του, ἢ ὡς δοῦλοι ἀχρεῖτοι, καὶ κατὰδικοὶ τῆς αἰωνίου κολάσεως. Ποῖον ἀπὸ τὰ δύο διαλέγετε;

3. Πᾶν πρᾶγμα ἐγένεν ἀπὸ τὸν Θεὸν διὰ κάπι τέλος. Ὡσάν τὸ πῦρ, διὰ νὰ θερμαίνῃ, ὁ ἥλιος διὰ νὰ φωτίζῃ, καὶ τὰ ἐξῆς. Ἄν ὁ ἥλιος ἐνέφωτιζε τὸν κόσμον, τί ἔπτον; ἔνα οὐδέτιποτε. Οὕτω καὶ ὁ ἄνθρωπος ὅστις ἐγένε διὰ τὸν Θεὸν, ἂν δὲν δώσῃ τὸν ἑαυτὸν του εἰς τὸν Θεὸν, τί μέλει νὰ εἶναι; ἔνα πρᾶγμα ἀχρειότατον. Ὅποιος λοιπὸν δὲν κοπιᾶζει νὰ ἀποκτήσῃ ἐκεῖνο τὸ κυριώτατον τέλος, διὰ τὸ ὁποῖον ἐκτίσθη ἡγουν τὸν Θεὸν, ματαιίως κοπιᾶζει, καὶ ἀσδιαιφόμετα· καὶ ὄχι μόνον δὲν κερδίζει τίποτε, ἀλλὰ καὶ τὸν ἑαυτὸν του κολᾶζει.

Στοχάσου Χριστιανὲ ὅτι ἐγινες διὰ τὸν Θεὸν καὶ ὅτι ἡ πολιτεία σου, τὰ ἔργα σου, οἱ συλλογισμοί σου εἶναι διὰ τὸν Θεὸν, ὅστις εἶναι τὸ τέλος σου, καὶ ἡ εὐδαιμονία σου. Καὶ ἂν δὲν εἶναι τὰ ἔργα σου, καὶ οἱ συλλογισμοί σου διὰ τὸν Θεὸν, πῶς ἡμπορεῖς νὰ ἀποκτήσῃς τὸν Θεὸν, καὶ νὰ εἰσέλθῃς εἰς τὴν χαρὰν του;

*Ἐσὺ εἶσαι ὁ Κύριός μου καὶ ὁ Θεός μου, ἔλεγεν ὁ Θωμᾶς εἰς τὸν Χριστόν (Ἰωάνν. κ'). Καὶ ὁ Αὐγουστῖνος· Ὅλον σε ζητεῖ ὁ ποιήσας σε ὄλον. Ἡγουν ὁ Θεός ὅστις σὲ ἔπλασεν ὄλον, ὄλον καὶ διὰ τὸν ἑαυτὸν του σὲ ζητεῖ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

Περὶ καταφρονήσεως κόσμου.

1. Εὐθύς ἀφοῦ ἀρχίζει ὁ Χριστιανός — νὰ ἐπιθυμῇ τὰ πράγματα τούτου τοῦ κόσμου, ἀρχεται νὰ μακραίνῃ ἀπὸ τὸν Χριστόν. Ὁ κόσμος οὗτος εἶναι ἐ-

ναντίος, καὶ ἐχθρὸς τοῦ Χριστοῦ· διότι ὅσα ὁ Χριστὸς νομοθετεῖ, ὁ κόσμος τὰ ἀντιμάχεται. Ὁ Χριστὸς θέλει ταπεινώσιν, ὁ κόσμος ἐκ τοῦ ἐναντίου ὑπερηράνειαν. Ὁ Χριστὸς θέλει νὰ συγχωροῦμεν καὶ νὰ ἀγαποῦμεν τοὺς ἐχθροὺς μας, ὁ κόσμος ζητεῖ ἔχθραν, καὶ ἐκδίκησιν. Ὡστε ἡ θέλησις τοῦ Χριστοῦ, καὶ τοῦ κόσμου εἶναι ἐναντία.

Ὡς ἂν σὺν βουληθῆ φίλος εἶναι τοῦ κόσμου, ἐχθρὸς τοῦ Θεοῦ καθίσταται (Ἰάκωβ. δ'). Ἀδύνατον λοιπὸν εἶναι ἐν δουλείᾳ κανεῖς καὶ τοὺς δύο ἐντάμ. (Λουκ. ις').

Ὁ ἐν σαρκὶ ὄντες, θεῶ ἀρίσται οὐ δύνανται. (Ῥωμ. ἡ). Ἄν ἀγαπᾷ κανεῖς τὸν κόσμον, μισεῖ τὸν Χριστὸν, καὶ ἂν ἀγαπᾷ τὸν Χριστὸν, μισεῖ τὸν κόσμον. Διὰ τοῦτο καθένας πρέπει νὰ εἶναι δοῦλος ἢ τοῦ Χριστοῦ, ἢ τοῦ κόσμου.

2. Ἡμεῖς ὅταν ἐλάβαμεν τὸ βάπτισμα, ἀπειτάξαμεν καὶ ἀπχρατήσαμεν τὸν Σατανᾶν μετὰ ὅλας τοὺς τὰς τιμᾶς, καὶ τὰς λατρείας, καὶ τὰς ἐπιθυμίας· καὶ τὸν ἐπτύσαμεν παρρησία, καὶ ἠνώθημεν μετὰ τὸν Χριστὸν, καὶ ὑπεσχέθημεν νὰ τὸν δουλεύωμεν μετὰ ὅλην μας τὴν ψυχὴν καὶ τὴν καρδίαν. Τὸ λοιπὸν εἴμεθα χρεῖσται νὰ ἀκούωμεν τὸν Χριστὸν καὶ νὰ καταρροῦωμεν τὰς τιμᾶς καὶ ἐπιθυμίας τοῦ κόσμου.

Μεγάλη ἐντροπὴ εἶναι, ἕνας Χριστιανὸς νὰ ὑποσχῆται νὰ φυλάγῃ τὸν νόμον τοῦ Χριστοῦ, καὶ ὕστερα νὰ τὸν καταφρονήσῃ· νὰ γραφθῆ στρατιώτης τοῦ Χριστοῦ, καὶ ὕστερα νὰ λατρεύῃ τὸν κόσμον, καὶ νὰ προ-

κρίνη περισσότερο τὰ ψεύτικα ἀγαθὰ τοῦ κόσμου, παρὰ τὰ ἀληθινὰ καὶ αἰώνια ἀγαθὰ τοῦ Θεοῦ.

3. Ὁ κόσμος δὲν ἔχει καὶ νένα πρᾶγμα ἀξιον διὰ τὴν ψυχὴν μας, οὐδὲ ἴμπερ εἶ ποτὲ νὰ εὐχαριστήσῃ ἐκείνους οἵτινες τὸν δούλευουσι. Τὰ πλούτη καὶ αἱ τρυφαί τοῦ κόσμου ἢ ποροῦσι, ναι, νὰ πλανέσουν τὰς καρδίας τῶν ἀνθρώπων ἀλλ' ὄχι ποτὲ νὰ τὰς ἀναπαύουν. Ὅτι χαρίζει ὁ κόσμος εἰς τὸν ἄνθρωπον, δὲν εἶναι ἄλλα, παρὰ σκιαί, πλάσματα, ψεύτικα ἀγαθὰ, καὶ ἀληθινὰ κακὰ τὰ ὅποια δὲν τοῦ προξενέωσιν ἄλλο, παρὰ δυστυχίας καὶ πόνους. Ἡ μεγαλητέρα ἀξία καὶ εὐτυχία τοῦ κόσμου εἶναι πάντα συντροφιασμένη μὲ θλίψεις, καὶ ἀναστενχγμούς. Ἀναστεινάξει ὁ Βασιλεὺς ἐπάνω εἰς τοὺς ὑψηλοὺς θρόνους, ὡσάν νὰ ἦτον εἰς δεσμὰ καὶ ἀλύτους. Τί ἀγαθὰ λοιπὸν εἶναι ταῦτα τοῦ κόσμου; Ἀλλοίμονον εἰς ἐκείνους οἵτινες τὰ ἐπιθυμοῦσι, καὶ ἐξοδιάζουν τὴν ζωὴν των νὰ τὰ ἀπεκτήσουν. Διὸ τὸ ὄχι μόνον τὰ χάνουσιν, ἀλλὰ χάνονται καὶ αὐτοὶ μὲ αὐτά.

4. Στοχάσου, ἂν ἡ ὄρεξις σου ἐπιθυμῇ ἐκεῖνο τὸ ὅποσον θέλει ὁ Χριστός· καὶ ἂν συμφωνοῦσι τὰ ἔργα σου μὲ τὴν ὑπόσχεσιν τὴν ὁποίαν ἔκαμες τοῦ Χριστοῦ· καὶ τελευταῖον, ἂν σὲ κυριεύῃ καμία κοσμικὴ ἐπιθυμία, παρακάλεσε τὸν Χριστὸν νὰ τὴν ἐξαλείψῃ ἀπὸ τὴν καρδίαν σου, καὶ νὰ κάμῃ νὰ ἐπιθυμῆς πάντοτε τὰ ἐπουράνια ἀγαθὰ του.

Τὸ ἐν ἀνθρώποις ὑψηλὸν, βδέλυγμα ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ ἐστίν (Λουκ. 15)· ἦγουν, ὅτι φαίνεται μέγα

σιμὰ εἰς τοὺς ἀνθρώπους, εἶναι βδελυκτὸν σιμὰ εἰς τὸν Θεόν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ΄.

Περί Θανάτου.

1. Ἐνας Χριστιανὸς ἔστις δὲν ἀπερνᾷ τὴν ζωὴν τοῦ χριστιανικοῦ, πρέπει νὰ φοβῆται περισσότερο ἀπὸ ἄλλα τὸν θάνατον. Διότι ὅστις ἔλαβε περισσότερα χαρίσματα ἀπὸ τὸν Θεόν, ἔχει νὰ δώσῃ καὶ περισσότερο λογαρισμὸν. Ὡ, ἐδόθη πολὺ, πολὺ καὶ ἀπαιτηθήσεται (Λουκ. 12.). Ὁ γνοὺς τὸ θέλημα τοῦ κυρίου ἑαυτοῦ, καὶ μὴ ποιήσας, δαρθήσεται πολλάς. Ὁ ἄνθρωπος ἦτον δούλος τοῦ διαβόλου, καὶ ἔγινε κατὰ χάριν Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, καὶ κληρονόμος τῆς Βασιλείας του· ἐπλούτισθη μὲ τόσας ἀξίας, καὶ ὑπεσχέθη θεληματικῶς νὰ ἀκολουθήσῃ τὸν Χριστὸν, καὶ νὰ τὸν μιμηθῆ, κατὰ τὸ δυνατόν, εἰς ἄλλα. Ὄταν λοιπὸν ὁ Χριστιανὸς καταφρονῆ τὰ χαρίσματα τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐπιστρέφῃ εἰς τὴν πρώτην τὰς πονηρὰν ζωὴν, ὡς ὁ κύων ἐπὶ τὸν ἴδιον ἐμετὸν, καὶ γίνεται πάλιν δούλος τοῦ διαβόλου, πῶς ἔχει νὰ ἀποκριθῆ εἰς τὸν Θεόν ἔταν ἀποθάνῃ; Ὁ χρόνος οὗτος τοῦ ἐδόθη νὰ πραγματεύεται τὴν σωτηρίαν του, καὶ αὐτὸς νὰ τὸν ἐξοδεύῃ εἰς τὰς κακὰς του ἐπιθυμίας, τί λόγον ἔχει νὰ δώσῃ; Ἄν ἀποθάνῃ εἰς τὴν ἁμαρτίαν, ἀποθνήσκει ἐχθρὸς τοῦ Θεοῦ, καὶ ἤμπορεῖ νὰ εἶναι δυστυχέστερος θάνατος ἀπὸ τοῦτον; καὶ τέλος ἀξιοδάκρυτον διότι εἰς τοῦτο τὸ τέλος τελειόνουσιν ἄλλαι αἰ ἐπι-